

NEDERLANDS FILM FESTIVAL

Verslag NFF Extended: Filmbeleid in uitvoering

11 december 2023

Op 1 december 2023 vond de bijeenkomst NFF Extended - Filmbeleid in uitvoering plaats in het EYE Filmmuseum. Centraal tijdens de bijeenkomst stonden de vervolgstappen rond de implementatie van de Investeringsverplichting voor streamingdiensten in Nederlandse audiovisuele producties. Vanaf 1 januari 2024 zijn commerciële streamingdiensten met een jaaromzet in Nederland van 10 miljoen euro of hoger verplicht om 5% van hun jaaromzet te investeren in Nederlandse audiovisuele producties.

Onder leiding van moderator Hadassah de Boer bespraken film- en mediaprofessionals en beleidsmakers hoe ervoor gezorgd kan worden dat de Investeringsverplichting optimaal bijdraagt aan de kwaliteit, diversiteit en zichtbaarheid van Nederlandse films, documentaires en series zowel nationaal als internationaal. Hierbij bespraken ze ook de jaarlijkse monitoring van de wet en welke informatie moet worden uitgewisseld om de effectiviteit ervan binnen drie jaar zo goed mogelijk te kunnen evalueren. In de discussie werden verschillende aanbevelingen uit het Sectorplan aangehaald. De bijeenkomst leidde tot de volgende conclusies:

- Betere samenwerking tussen publieke en private partijen schept ruimte en tijd voor de optimale ontwikkeling, realisering en exploitatie van Nederlandse audiovisuele producties. Marktonderzoek toont bovendien aan dat de verschillende distributiekanaalen – fysiek, lineair en *on demand* – elkaar kunnen versterken:
 - Door informatie te delen wordt het inzicht voor alle partijen in de productie-, distributie- en exploitatieketen vergroot. Dit draagt bij aan een beter begrip van de markt en vervolgens het verbeteren van de kwaliteit en zichtbaarheid van producties.
 - Door publieke en private middelen te stapelen kunnen productiebudgetten worden vergroot. Dit komt de kwaliteit en het bereik van Nederlandse films, documentaires en series ten goede.
 - Door realistische afspraken te maken over de optimale exploitatie en *windows* kan een zo groot mogelijk publiek worden bereikt in de bioscoop, op tv en *on demand* in Nederland en over de grenzen.
- De jaarlijkse monitoring, verslaglegging en evaluatie van de Investeringsverplichting is cruciaal. Een helder kader voor evaluatie binnen drie jaar dient als basis voor het verzamelen van data om de doeltreffendheid van de Investeringsverplichting te beoordelen.
 - Bij het vormgeven van het kader wordt aanbevolen om *best practices* uit andere Europese landen te betrekken.
 - Ook wordt geadviseerd logische dwarsverbanden met andere wet- en regelgeving te leggen om de verslagleggingseisen zo efficiënt en effectief mogelijk in te richten.

Youssef Louakili, directeur Media en Creatieve industrie van het ministerie van OCW, onderstreepte de onmiskenbare relevantie van de cultuursector in het algemeen en van de filmsector in het bijzonder om verhalen te vertellen die kunnen verbinden. “Als er één moment is dat de samenleving dit nodig heeft is het wel nu. De stappen die zijn gezet om binnen de hele keten verbinding te zoeken, moeten verder worden gebracht. We moeten bewaken dat als er meer private financiering komt, dit niet ten koste gaat van publieke financiering of andersom. Daarom moeten we doorgaan om betere manieren te vinden om die verbinding te zoeken, ook als het gaat om de positie van onafhankelijke producenten. Als overheid willen we benadrukken dat er heel veel kan, óók binnen de kaders van de Mediawet. We willen onze oren te luisteren leggen binnen de sector. Als er dingen nodig zijn om zaken makkelijker te laten lopen, dan kijken we daarnaar.”

Louakili's oproep “Make it happen!” resoneerde als een krachtig statement van de bijeenkomst, onderstreept door de algemene consensus over het belang van publiek-private samenwerking, transparantie van data en de versterking van de Nederlandse film- en mediasector.

Samenvatting presentatie en panelgesprek

Versterking markt door het meten en delen van data

Koen de Groot (NVPI, VOD monitor) en Branco Scherer (Bindinc, VOD Insights) gaven inzicht in de huidige staat en ontwikkeling van de Nederlandse film- en mediasector. Beiden onderstreepten het belang van het ontsluiten van meer gedetailleerde data door streamingdiensten zodat de filmmarkt (weer) in zijn geheel en op titelniveau kan worden bekeken. Ook kan zo beter worden bekeken waar markten elkaar kunnen versterken. Benadrukt werd dat dit in de fysieke markt al jaren gebruikelijk is en een vergelijkbaar “Zwitserland model” daarbij als voorbeeld kan dienen.

De Groot lichtte toe dat onderzoek in de SVOD-markt aantoonde dat de markt stabiliseert. Circa 75% van de volwassenen in Nederland maakt gebruik van streamingdiensten, met gemiddeld twee abonnementen per persoon. Netflix is onbetwiste marktleider gevolgd door Videoland en Disney+. Videoland vertoont nog groei. De Groot onderstreepte dat streaming het bioscoopbezoek in het algemeen niet negatief beïnvloedt. Mensen die veel naar aanbod op streamers kijken, gaan ook veel naar de bioscoop. Jongeren in de leeftijdsgroep 15-25 lijken sinds de coronapandemie echter wel minder vaak naar de bioscoop te gaan als vergelijkbare content beschikbaar is op streamingdiensten.

Scherer maakte inzichtelijk dat Nederlandse content populair is en ongeveer 15% vormt van het totale aanbod op streamingdiensten. Dit aandeel wordt echter sterk bepaald door het grote Nederlandse aanbod op NPO Start en Videoland. Vooral reality en crime series zijn populair. Aan de hand van een case study over *Het gouden uur* illustreerde Scherer dat het delen van content en data tussen private en publieke aanbieders niet competitief hoeft te zijn, maar kan zorgen voor algemene marktgroei.

Ivana Kostovska (Vrije Universiteit Brussel) lichtte in haar presentatie toe dat de invoering van een Investeringsverplichting past binnen een bredere Europese trend, waarbij verschillende landen uiteenlopende instrumenten hanteren. Ze liet zien dat de variatie in de monitoring van financiële verplichtingen voor streamers in Frankrijk, Italië en Spanje het belang benadrukt om vanaf het begin een duidelijk evaluatiekader te introduceren. Frankrijk wordt als voorloper beschouwd, met strikte rapportage-eisen voor streamingdiensten. Kostovska onderstreepte dat de jaarlijkse monitoring, verslaglegging en driejaarlijkse evaluatie van de nieuwe wet uitgebreide gegevensverzameling zal vereisen. Dit moet efficiënt worden opgezet zodat er goed inzicht in de totale markt en op titelniveau wordt verkregen, terwijl de administratieve last wordt beperkt.

Versnellen publiek-private samenwerking

In het daaropvolgende panelgesprek werd de uitnodiging van Youssef Louakili (directeur Media en Creatieve industrie, ministerie van OCW) om meer met publiek-private samenwerking te gaan experimenteren breed omarmd om de positie van Nederlandse films, series en documentaires in het binnen- en buitenland te versterken. Naast Louakili namen aan het panel deel: Rachel van Bommel (producent Millstreet Films), Kaja Wolffers (Head of Content and Programming Amazon Prime Video), Mezen Dannawi (manager NPO Plus en NPO Start), Robert Alberdingk Thijm (scenarist en producent) en George van Breemen (zakelijk directeur Nederlands Filmfonds).

Panelleden constateerden dat zowel private als publieke investeringen nodig zijn om de keten als geheel duurzaam te versterken. Het korten op publieke financiering heeft net als het uitblijven van voldoende private investeringen een zeer negatief effect op de maakindustrie en

daarmee op de economie. Nederlandse audiovisuele producties zijn niet alleen mooi en relevant maar ook cruciaal voor onze democratie. Om dit overeind te houden is het heel belangrijk de publiek-private samenwerking te versnellen, zowel nationaal als internationaal. Daarbij is het stimuleren van een goede mix van films, documentaires en series belangrijk, net als een rijke variëteit aan verhalen.

Robert Alberdingk Thijm: "Nu moet er vaak te snel worden geleverd. Films, documentaires en series die goed scoren zijn veelal de hoogwaardige producties. Daarvoor heb je meer tijd en middelen nodig. We moeten niet in de tramrail stappen van eerdere producties en alleen gaan doen wat er al is gedaan of zelfs alleen nog maar remakes gaan maken". Als voorbeeld hoe het ook anders kan haalde hij de inspirerende samenwerking tussen AVROTROS en CBS Studios bij *Bestseller Boyaan*.

Kaja Wolffers is groot voorstander van meer publiek-private samenwerking: "Ik ben blij om in de presentatie van VOD-Insights te zien dat een succesvolle serie [*Het Gouden Uur*] op de NPO ook succesvol op een commerciële streamer kan worden gepresenteerd". Wolffers benadrukt dat Amazon Prime breed blijft investeren in een gevarieerd aanbod van Nederlandse producties. "Nederlandse producties doen het gewoon goed. Wij willen klanten bieden wat zij leuk vinden; een breed palet van films maar ook reality".

Om publiek-private samenwerking aan te jagen is er naar analogie van de fysieke markt meer kennis-uitwisseling nodig over de *on demand* markt, zo stelden veel sprekers. Dan wordt het eenvoudiger om te begrijpen hoe windows werken en waar partijen van toegevoegde waarde voor elkaar kunnen zijn. Dit draagt er ook toe bij dat partijen elkaar bij het maken van afspraken als gelijkwaardige partners te gemoed kunnen treden. Het is bovendien heel leerzaam om de levenscyclus van eerdere producties, inclusief de VOD-markt, te analyseren om te zien waar je het de volgende keer beter of anders kunt doen.

Mezen Dannawi (NPO): 'We moeten allemaal eerst naar onszelf kijken of we te straf omgaan met onze uitgangspunten en principes. Dus zo'n uitnodiging (van het ministerie van OCW) om die publiek-private samenwerking gewoon eens te gaan proberen zie ik wel zitten'. Dannawi onderstreepte dat de NPO wil samenwerken in een goede balans tussen de commerciële en publieke belangen. Ook gaf hij aan dat de NPO beter wil rapporteren naar de sector over kijkcijfers en abonnees.

Bij het ontsluiten van informatie kunnen dwarsverbanden worden gelegd benadrukte George van Breemen (Filmfonds): "De industrie moet ook transparanter zijn naar producenten en andere makers waar de inkomsten landen en hoe goed hun werk wordt bekeken, in lijn met al geldende verplichtingen".

Helder evaluatiekader als basis

Voor de jaarlijkse monitoring, verslaglegging en driejaarlijkse evaluatie van de Investeringsverplichting werd het belang van transparantie en communicatie tussen alle partijen benadrukt, in alle fasen van productie, distributie en exploitatie. Een helder evaluatiekader moet als basis dienen om de effectiviteit binnen drie jaar te beoordelen. Dit maakt tevens duidelijk op welke onderdelen in de tussentijd monitoring moet plaatsvinden en welke dwarsverbanden er kunnen worden gelegd. Door op basis van zoveel mogelijk data de effectiviteit te evalueren, kan bekeken worden of deze inderdaad doeltreffend is of dat bijstelling nodig of gewenst is.

Gerda van Hekesen bevestigde dat het Commissariaat voor de Media als toezichthouder de taak heeft om de Investeringsverplichting jaarlijks te monitoren en voor de inrichting hiervan de sector wil betrekken. Het Commissariaat zal ook kijken welke informatie gedeeld kan worden die de streamingdiensten moeten gaan aanleveren.

Tot slot memoreerde Jorien Wuite (tot 5 november 2023 lid van de Tweede Kamer) dat de behandeling van het wetsvoorstel een hele uitdaging was. Ze beval aan Kamerleden van de commissies OCW en Economische Zaken goed gecoördineerd te blijven meenemen, informeren en betrekken bij het mooie werk van de sector en de impact van de Investeringsverplichting. Ze dankte de sector voor de enorme betrokkenheid gedurende het proces, zowel in de Tweede als de Eerste Kamer.

Hier vind je de links naar de presentaties:

[Koen de Groot - NVPI VOD Monitor](#)

[Branco Scherer - Bindinc. VOD Insights](#)

[Ivana Kostovska - Vrije Universiteit Brussel](#)

Wat is er bij de behandeling van de wet in de Eerste en Tweede Kamer al afgesproken over de monitoring, verslaglegging en de driejaarlijkse evaluatie?

- **Rapportage:** Streamers moeten jaarlijks voor 1 juli rapporteren aan het Commissariaat voor de Media over de samenstelling en hoogte van de relevante omzet en de uitvoering van de investeringsverplichting in het voorafgaande kalenderjaar.
- **Monitoring:** Het ministerie van OCW stuurt jaarlijks een verslag aan de Tweede en de Eerste Kamer over de investeringen in het voorgaande kalenderjaar, specifiek over de investeringen in Nederlandse films, series en documentaires en het aandeel dat is besteed ten behoeve van onafhankelijke producties. Daartoe wordt gebruik gemaakt van de informatie die het Commissariaat voor de Media heeft verkregen in het kader van haar toezichthoudende taak op basis van de Mediawet 2008.
-
- **Evaluatie:** De effecten en de doeltreffendheid van de wet wordt in opdracht van het ministerie van OCW binnen drie jaar door een onafhankelijk onderzoeksbureau geëvalueerd; de resultaten worden door het ministerie van OCW aan de Tweede en Eerste Kamer gestuurd. Deze evaluatie zal inzicht bieden in hoe de investeringsverplichting in de praktijk werkt, o.m. over de hoogte van de investeringen, in welke producties er geïnvesteerd is (films, documentaires, series en andere mediaproducties m.u.v. sport), op welke wijze er is geïnvesteerd (productie, coproductie, aankoop vooraf of achteraf) en hoeveel procent er in onafhankelijke producties is geïnvesteerd. Er wordt in het bijzonder aandacht besteed aan de gevolgen voor de categorieën producties waarvoor het wetsvoorstel oorspronkelijk was bedoeld (films, series en documentaires).
- Het ministerie van OCW zal t.b.v. een **nulmeting** over de jaren vóór 2024 de streamers opnieuw gaan vragen om inzicht te geven in de investeringscijfers. Deze cijfers kunnen ze verstrekken aan het Commissariaat, dat deze cijfers geaggregeerd kan presenteren. (Streamers zijn pas vanaf 2024 verplicht cijfers te leveren).
- In het **eerste kwartaal van 2024** stuurt het ministerie van OCW een **evaluatiekader** aan de Tweede en Eerste Kamer.

Dit verslag staat ook online op de website van het Nederlands Film Festival: [Nederlands Film Festival / Nieuws](#)

